

KINNITATUD

Miina Härma Gümnaasium
Direktori käskkirjaga nr 90
21.06.2021

Miina Härma Gümnaasiumi põhikooli õppekava

Sisukord

1. Õppe- ja kasvatusesmärgid ning -põhimõtted	2
2. Tunnijaotusplaan õppeaineti ja aastati	4
3. Võõrkeelte õpe Miina Härma Gümnaasiumis	6
4. Pädevused ja temaatilised rõhuasetused	9
5. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted	15
6. Õppe ja kasvatus korraldus (sealhulgas projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg)	16
7. Hindamise korraldus	18
8. Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus	18
9. Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse alused	19
10. Karjääriteenuste korraldus	20
11. Kooli õppekava rakendumise, uuendamise ja täiendamise kord	21

Miina Härma Gümnaasium (MHG) lähtub põhikooli õppe- ja kasvatustöös Põhikooli ja gümnaasiumiseadusest, Põhikooli riiklikust õppekavast, kooli visioonist ja arengukavast ning IBO koolikorralduslikest dokumentidest (IB Learner Profile, IB Programme Standards and Practices, Handbook of Procedures, General Regulations, Rules for IB Schools).

MHG õpilane on positiivse minapildiga, õpihimuline isiksus, kelle koolis omandatud oskused ja teadmised võimaldavad tal jätkata haridusteed nii kodu- kui välismaal. Kooli õppe- ja kasvatustöö aluseks on kooli filosoofia (visioon, missioon, väärtused, õppija profiil, huvigruppide koostöö, vastutustundlik tegutsemine, akadeemiline ausus, võõrkeelte oskus ja eesti keele ja kultuuri au sees hoidmine).

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid ning -põhimõtted

Õppimist käsitletakse väljundipõhiselt, mis tähendab selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks. Oluline on õppija individuaalsuse arvestamine. Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslasi ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele teadmistele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised. Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus.

Kasvatustöös tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).

Põhikoolil on hariv ja kasvatav ülesanne. Kool aitab:

- tagada õpilase eakohase tunnetusliku, kõlbelise, füüsilise ja sotsiaalse arengu ning tervikliku maailmapildi kujunemise;
- toetada õpilase õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljenduse arengut ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist;
- kindlustada põhiliste väärtushoiakute kujunemist, õpilase tegude aluseks olevate väärtushinnangute mõistmist, arendada vastutustunnet tegude tagajärgede eest;
- luua alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes on eneseteadlik ning suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse;
- õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagada valmisolek õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks;
- põhikooli lõpetanud noorukil jõuda arusaamani oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis, kujuneda mitmekülgseteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.

MHG õppekava keskmes on **õppija profiil**. See näitab, milliste oskuste ja teadmiste arendamisel kujundatakse õpilastel omanäoline, terviklik mina- ja maailmapilt.

MHG õpilane on:

- **uuriv**, oskab õppida iseseisvalt ja teha koostööd, et leida uusi lahendusi;
- **teadmishimuline**, tahab teada saada uusi asju ja loob seoseid. Tunneb huvi meid ümbritseva vastu ja tegutseb pühendunult;
- **mõtlev**, mõtleb kriitiliselt ja analüüsib infot. On loov probleemide lahendamisel;
- **avatud suhtleja**, teeb koostööd ja kuulab hoolikalt teiste mõtteid. Väljendab end enesekindlalt ning arvestab teiste arvamustega;
- **põhimõttekindel**, on aus ja lugupidav. Võtab vastutuse enda tegevuse ja selle tagajärgede eest;
- **avatud meelega**, väärtustab enda ja teiste rahvaste kultuuri, traditsioone ning ajalugu;
- **hooliv**, on empaatiavõimeline ning märkab abivajajat;
- **julge**, on enesekindel, et võtta vastu otsuseid ja tegutseda läbimõeldult eesmärgi nimel;
- **tasakaalustatud**, hoolitseb enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tervise eest;
- **ennast analüüsiv**, analüüsib enda tugevusi ja nõrkusi, et püstitada uusi eesmärgi ja liikuda nende suunas.

Õppetöös väärtustatakse **akadeemilist ausust**. Kool on välja töötanud akadeemilise aususe juhendi ning akadeemilist ausust õpetakse kõikides ainetes.

Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.

Lapsevanemad osalevad kooli õppe- ja kasvatus töös:

- klassi ja kooli ühistegevustes;
- arenguveestlustel;
- õppetööle tagasisidet andes;
- last õppetöös toetades;
- kooli hoolekogule ettepanekuid tehes või sinna kuuludes.

Miina Härma Gümnaasiumis toetatakse **õpetajate omanäolisust** ja **professionaalsust**. Õpetajalt oodatakse ainetundmist, organisatoorseid ja analüütilisi oskusi. Võõrkeelte oskus ning avatus võimaldab erinevatest keele- ja kultuurikeskkondadest õppima asunute õpetamist. Õpetaja on õppe- ja kasvatus töö iseseisev kujundaja, aktiivne õppija ja uuenduste algataja, keda iseloomustab innovaatilisus, loomingulisus ning suutlikkus ja tahe neid omadusi töös kasutada.

2. Tunni jaotus plaan õppeaineti ja aastati

Tunni jaotus plaan eesti õppekeele klassides

Õppeained	1.	2.	3.	I	4.	5.	6.	II	7.	8.	9.	III
eesti keel	6	6	7	19	5			5				
keel ja kirjandus						5	5	10	4	4	4	12
A-võõrkeel (inglise keel)	2	3	4	9	4	4	5	13	5	5	5	15
B-võõrkeel (vene, saksa või prantsuse keel)				0	2	2	3	7	3	2	2	7
matemaatika	3	4	4	11	4	5	5	14	5	4	4	13
loodusõpetus	1			1	2	2	3	7	2			2
geograafia									1	2	2	5
bioloogia									1	2	2	5
keemia										2	2	4

füüsika										2	2	4
ajalugu						1	2	3	2	2	2	6
inimeseõpetus						1	1	2	1	1		2
loodus- ja inimeseõpetus		2	3	5								
ühiskonnaõpetus						1		1			2	2
muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
kunst	2	2	2	6	1	1	1	3	1	1	1	3
disain (tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus)	1	1	1	3	2	2	2	6	2	2	1	5
kehaline kasvatus	3	3	2	8	3	3	2	8	2	2	2	6
maksimaalne nädalakoormus	20	23	25		25	28	30		30	32	32	

1. klassis õpitakse loodusõpetust ning 2.-3. klassis õpitakse loodus- ja inimeseõpetust lõimituna ühe õppeaineks. Digipädevust arendatakse kooli digipädevuse ainekava raames lõimituna aineõppesse.

Eesti keelt ja kirjandust õpitakse 5.-9. klassis lõimituna ühe õppeaineks. Käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogia õpetamisel õppegrupid vahetuvad. Kehalise kasvatus ainekavasse on esimeses kooliastmes liidetud rahvatants. Eesmärk on tutvustada eesti rahvuskultuuri ja anda algteadmisi rahvatantsust füüsilise kogemuse kaudu. Tantsuoskusele lisaks arendatakse sotsiaalseid oskusi, omandatakse käitumisreeglid, õpitakse arvestama partneri ja rühmaga. Ujumise algõpetus toimub I kooliastmes kehalise kasvatus tundide ajal.

Valikainena õpetatakse lapsevanemate soovil ringitunnina usundiõpetust. Riikliku ainekava sisu on jaotunud põhikooli kooliastmete vahel:

- 2. klassis "Lood ja väärtused" 10 õppetundi;
- 6. klassis "Väärtused ja valikud" 10 õppetundi;
- 9. klassis "Üks maailm, erinevad religioonid" 15 õppetundi.

Tunnijaotusplaan inglise õppekeelega rahvusvahelistes klassides

Õppeained	1.-2.	3.-4.	PYP	5.-6.	7.-8.	9.	MYP
-----------	-------	-------	-----	-------	-------	----	-----

inglise keel	6	5	11	4	4	4	12
A-võõrkeel (eesti keel)	2	2	4	2	2	2	6
B-võõrkeel (saksa keel)		2	2	2	2	2	6
matemaatika	4	5	9	4	4	4	12
loodus- ja inimeseõpetus	3	3	6	3			3
muusika	2	1	3	1	1	1	3
kehaline kasvatus	2	2	4	2	2	2	6
kunst	2	2	4	2	2		4
disain				2	2	2	6
inimeseõpetus				1	1		2
ühiskonnaõpetus/ ajalugu				2	2	2	6
geograafia				2	2	2	6
bioloogia				2	2	2	6
füüsika				2	2	2	6
keemia				2	2	2	6
nädalakoormus	21	22		24	29	27	

Rahvusvahelistes klassides toimub õppetöö liitklassi põhimõttel (v.a 9. klass).

3. Võõrkeelte õpe Miina Härma Gümnaasiumis

Kooli traditsioonidest lähtuvalt pööratakse erilist tähelepanu võõrkeelte õppele. Inglise keele kui A-võõrkeele õpe algab esimeses klassis rühmatundides. Inglise keele õppimisel jõutakse põhikooli lõpuks tasemele B1-2.

4. klassis algab B-võõrkeele õpe. B-võõrkeeleks saab õpilane valida vene, saksa või prantsuse keele. Rühmad avatakse piisava arvu soovijate olemasolul. Teise võõrkeele õppes jõutakse tasemele A2-2.

Rahvusvahelistes klassides õpivad kõik õpilased esimese võõrkeelena eesti keelt. Alates 3.–4. klassist kuni 9. klassini õpivad kõik rahvusvahelised õpilased B-võõrkeelena saksa keelt. Inglise

keelt õpitakse õppekeelena ühes tasemerühmas. Vajadusel on inglise keele õpe korraldatud kahes tasemerühmas – emakeelena ja võõrkeelena.

Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, lõimingu põhimõtted, loovtööde korraldamise alused

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

- **elukestev õpe ja karjääri planeerimine** – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid;
- **keskkond ja jätkusuutlik areng** – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
- **kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
- **kultuuriline identiteet** – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;
- **teabekeskond** – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi;

- **tehnoloogia ja innovatsioon** – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;
- **tervis ja ohutus** – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
- **väärtused ja kõlblus** – taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Läbivate teemade õpe ja lõimumine realiseerub kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel. Samuti tuuakse läbivatest teemadest lähtudes aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi üritusi ja projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga. Läbivatest teemadest lähtutakse ka loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna.

Loovtööde koostamise põhimõtted

4. klassi lõpu loovtööd koostatakse nii, et need:

- vastaksid õpilaste huvidele ning kaasaks neid aktiivselt õppeprotsessi;
- teemad oleksid õpilastele olulised, seotud nende eelnevate teadmistega ja kogemustega, hetkeolukorraga ning seetõttu siduma õpitava nende elu kontekstiga;
- pakuks väljakutset, laiendaksid õpilaste eelnevaid teadmisi ja kogemusi, et suurendada nende arusaamu maailmast ja kompetentsi erinevate elusituatsioonide lahendamisel;
- annaksid oma panuse ainetevahelistele seostele antud teemas ja väärtustaksid inimkonna ühist kogemust.

8.–9. klassis korraldatakse õpilastele läbivatest teemadest lähtuv või õppeaineid lõimiv loovtöö, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö vms. Loovtööde korraldus on kirjeldatud Miina Härma Gümnaasiumi loovtööde juhendis.

Kogukonnapraktika

Kogukonnapraktika eesmärk on, et noored kasvaksid aktiivseteks ühiskonnas osalejateks ning saaksid aru, et nad on võimelised maailma paremaks kohaks muutma ja nende panus on oluline. Kogukonnapraktika on 5.–8. klassi õpilastele kohustuslik ja see saab alguse klassiruumis koos õpetajaga ning laieneb koolist väljaspoole. Läbi selle arendavad õpilased oma akadeemilisi teadmisi, praktilisi- ja sotsiaalseid oskusi päris elu situatsioonides. Õpilane kasutab oma oskusi nagu näiteks: otsuste tegemine, probleemide lahendamine, vastutus, koostöö jne. Kogukonnapraktika eest ei saada hinnet, tulemus kantakse klassitunnistusele (arvestatud/mittearvestatud).

Tasemetööde korraldamise põhimõtted

Tasemetöö eesmärgiks on hinnata õppekavas sätestatud õpitulemuste saavutatust. Tasemetööde korraldamiseks võivad ettepanekuid teha ainegrupid, kooli juhtkond ja hoolekogu. Tasemetöö analüüs on aluseks õppetöö korraldamiseks.

4. Pädevused ja temaatilised rõhuasetused

Üldpädevused on:

- **kultuuri- ja väärtuspädevus** – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalnormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;
- **sotsiaalne ja kodanikupädevus** – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;
- **enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;

- **õpipädevus** – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;
- **suhtluspädevus** – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;
- **matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus** – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõendus põhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;
- **ettevõtlikkuspädevus** – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärgid, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske;
- **digipädevus** – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Valdkonna- ja üldpädevuste kujunemist toetab ainegrupiti planeeritav ainetevahelist integratsiooni ja pädevuste arengut toetav tunni- ja kooliväline tegevus.

KINNITATUD

Miina Härma Gümnaasium
Direktori käskkirjaga nr 90
21.06.2021

Uurimuslik õpe

Miina Härma Gümnaasium järgib eesti riiklikku õppekava, rakendades põhikoolis *International Baccalaureate Organization*-i poolt välja töötatud kaasaegset metoodikat uurimusliku õppe ja kujundava hindamise läbiviimiseks. Mõistepõhine uurimuslik õpe pakub õpilastele võimalusi näidata, mida nad teavad ja oskavad, õpetaja eesmärk on õpilast sel teel juhendada ning suunata õpilast oma tegevuse ja tulemuste üle reflekteerima. Olulisel kohal on ka IKT vahendite kasutamine, mis annavad õpilasele rohkem võimalusi läbi viia uurimuslikku laadi õpet.

1.-4. klassini tugineb uurimuslik õpe *IB Primary Years Programme (PYP)* õpetamisfilosoofiale. Tähtis on õpilase terviklik areng, mis toimub nii koolis kui ka väljaspool seda. Teadmiste ja oskuste õppimine ning sügavam mõistmine toimub kõige paremini siis, kui õpilane uurib teemat, mis on tema jaoks olulise tähtsusega ning mille puhul ta näeb seost ümbritseva maailmaga. Erinevate õppeainete õppimine toimub kuue teema kaudu, mis hõlmavad kõiki aineid. Nendeks teemadeks on:

KES ME OLEME? – vaimne, füüsiline, psühholoogiline ja sotsiaalne tervishoid inimsuhted – sõbrad ja eakaaslased ning kogukond ja kultuur õigused ja kohustused; väärtused ja uskumused inimeseks olemise tähendusest, inimene ja loodus

KUS ME ASUME AJAS JA RUUMIS? – orienteerumine ajas ja ruumis; inimkonna ajalugu; kodu ja reisimine; inimkonna avastused, uurimused ja migratsioon; üksikisiku ja tsivilisatsiooni vahelised suhted nii kohalikus kui globaalses mastaabis

KUIDAS ME ENNAST VÄLJENDAME? – viisid, kuidas avastada ja väljendada ideid, tundeid, iseloomu, kultuuri ja uskumusi ning väärtusi; viisid, kuidas me end peegeldame; loovuse arendamine ja selle nautimine;
esteetilisuse väärtustamine

KUIDAS MAAILM TOIMIB? – loodus ja selle seaduspärasused; inimühiskonna ja looduse (nii füüsilise kui bioloogilise) vahelised seosed; kuidas inimesed kasutavad oma arusaama teaduslikest põhimõtetest; teadusliku ja tehnilise arengu mõju inimühiskonnale ja keskkonnale

KUIDAS ME ENNAST ORGANISEERIME? – inimese poolt loodud süsteemide ja kommunikatsioonide seotus; organisatsioonide struktuurid ja funktsioonid; ühiskondlik vastutus (otsustamine); majandusliku tegevuse mõju inimkonnale ja keskkonnale

MEIE ÜHINE MAAILM – õigused ja kohustused, mida rakendatakse taastumatute varade kasutamisel ja jagamisel teiste inimeste ning elusolenditega; kogukonnad ja nendesisesed ning nendevahelised suhted; võrdõiguslikkus, rahu ja konfliktilahendamise oskus

Õpetajad tagasisidestavad õppeprotsessi toetava sõnalise hindamisega. Programm lõpeb 4. klassis rühmatööna koostatava loovtööga, mille eesmärgiks on näidata, mida õpilane on omandanud eelnevate aastate jooksul. Loovtööks on ühe teema põhjalikum uurimine ning selle vormistamine esitlusena.

Rahvusvahelises suunas on õppekeeleks inglise keel.

5.–9. klassis keskendutakse nii aineülestele kui ka sügavamate ainepõhiste teadmiste, oskuste ja arusaamise õpetamisele *IB Middle Years Programme (MYP)* õpetamisfilosoofia kaudu. Tähtsal kohal on koolis õpitava rakendamine elulistes olukordades, seosed õpilast ümbritseva maailmaga. Erinevate õppeainete õppimine toimub põhimõistete ja seotud mõistete kaudu: põhimõisted võimaldavad luua ainetevahelisi ühendusi ja seotud mõisted sügavuti mõista konkreetset ainevaldkonda. Õppeprotsessi toetab kriteeriumipõhine hindamissüsteem, mis kirjeldab täpselt õppija taset ja ainealaseid osaoskusi ning võimaldab ise oma õppimist kujundada. 8.–9. klassis koostavad õpilased loovtöö ning sooritavad põhikooli lõpueksamid. Rahvusvahelises suunas on õppekeeleks inglise keel, õpilased lõpetavad põhikooli rahvusvaheliste eksamitega.

Õppe ja kasvatuses rõhuasetused I kooliastmes

Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuses põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega. Esimeses kooliastmes keskendutakse:

- kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
- positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
- õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
- eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;

- põhiliste suhtlemis- ja koostööskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
- õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes

Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmis- ja tegevusvaldkondade vastu. Teises kooliastmes keskendutakse:

- õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
- huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
- õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
- õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes

Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuse põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida. Kolmandas kooliastmes keskendutakse:

- õpimotivatsiooni hoidmisele;
- õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
- erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
- pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
- õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
- õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

5. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted

Ülekoolilisi projekte võivad alata õpilased õpilasesinduse kaudu, lapsevanemad, õpetajad ja kooli juhtkond. Üle-eestilistes või rahvusvahelistes projektides osalemise kavandavad ainegrupid või klassijuhatajad. Projektid koos eelarvega kinnitab direktor.

Ülekooliliste üritused toetavad kooli põhiväärtusi. Eesmärgiks on liita üheks tervikuks erinevad vanusegrupid, võimaldades kogeda ja tunnustada nooremate või vanemate koolikaaslaste andeid ja oskusi ning süvendada ühiseid väärtusi. Ülekooliliste ürituste planeerimisel ja läbiviimisel osalevad nii õpilasesindus kui õpilased, klassijuhatajad kui aineõpetajad, juhtkond ja muu personal.

Õppetööd ja õpilaste sotsiaalset arengut täiendavad erinevad loome- ja aineringid. Ringitegevuse planeerimisel saab määravaks huviliste hulk ja finantsvahendid, kuid lisaks noortekeskuste poolt pakutud laialdasele vaba aja sisustamise võimalustele linna tasandil püüab kooli ringitöö keskenduda mõtlemise, esinemisjulguse, eneseväljendusoskuse, loomingulisuse, vastutusvõime jt. täisväärtuslikuks arenguks vajalike sotsiaalsete oskuste arendamisele.

Ülekooliliste ürituste käigus kasvatame õpilastes vastutustunnet ja austust kaaslaste vastu. Eesmärgiks on liita erinevad vanusegrupid üheks tervikuks, võimaldades kogeda ja tunnustada nooremate või vanemate koolikaaslaste andeid ja oskusi ning süvendada ühiste väärtustega MEIE tunnet. Hoida pidevalt sidet vilistlastega, tähistades näiteks veebruarikuu alguses Miina Härma sünnipäeva vilistlaste tundidega. Samuti kaasata nii vilistlasi kui lapsevanemaid teistesse ülekoolilistesse projektidesse. Ülekooliliste ürituste planeerimisel ja läbiviimisel osalevad nii õpilasesindus kui õpilased, klassijuhatajad kui aineõpetajad, juhtkond ja muu personal.

Väärtuste arendamist toetavad ülekoolilised üritused ja vabatahtlik töö. Õppetööd ja õpilaste sotsiaalset arengut täiendavad erinevad loome- ja aineringid. **Ringitegevuse planeerimisel**

on eesmärgiks mõtlemise, esinemisjulguse, eneseväljendusoskuse, loomingulisuse, vastutusvõime kujunemise toetamine/arendamine.

Projektide kavandamise põhimõtted:

- toetavad kooli põhiväärtusi, aitavad süvendada meie-tunnet, hoida pidevalt sidet vilistlastega;
- aitavad ellu viia õppe- ja kasvatustöö eesmärgid, toetavad õppesuundade arengut;
- seovad üheks tervikuks erinevad vanusegrupid, võimaldades kogeda ja tunnustada nooremate või vanemate koolikaaslaste andeid ja oskusi ning süvendada ühiseid väärtusi;
- võimaldavad osaleda ja ennast arendada õpilastel, klassijuhatajatel, aineõpetajatel, juhtkonnal ja lapsevanematel;
- kaasavad planeerimisel ja läbiviimisele õpilasesinduse;
- aitavad kaas praktiliste oskuste omandamisele, karjäärivalikule („Tabula Rasa“ ajalehering võimaldamaks põhikooli ja gümnaasiumi õpilastel õppida ennast lühidalt ja arusaadavalt väljendama, proovida kätt ajakirjaniku, fotograafi või IT-kujundajana. Koorilaul arendamiseks esinemisjulgust ja võimalust kogeda ühist pühendumust eesmärgile ja saavutada professionaalne koorilaulja tase).

Ühisprojektid erinevate koolide vahel kavandatakse lähtudes kooli põhiväärtustest, et toetada MHG õppuri profiili igakülgset kujunemist. Õpilaste- ja õpetajavahetusprojektide (Õ-Õ projekt); Tartu Ülikooli, Eesti Üliõpilaste Seltsi ning Eesti Naisüliõpilaste Seltsiga koostöö ning Viie Kooli Võistluse (VKV) korraldamise põhimõtted on kirjas kooli kodulehel.

6. Õppe ja kasvatuse korraldus (sealhulgas projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg)

1.–4. klassini kannab õppe- ja kasvatustöö eest põhivastutust klassiõpetaja. Klassiõpetaja jätkab 5. klassis üksikute õppeainetega. Õppe- ja kasvatustööd jälgib ja suunab aineõpetajate kõrval teises ja kolmandas kooliastmes klassijuhataja. Kasvatustöös peetakse silmas eneseanalüüsi ja oma käitumise juhtimise oskuse arendamist ning enesetõhususe kasvatamist. Sotsiaalsete oskuste kujundamisel pööratakse akadeemiliste oskuste kujundamise kõrval tähelepanu suhetele eakaaslastega, enesejuhtimisele ja -distsipliinile, kehtestamis- ja koostööoskuste arendamisele. Klassijuhatajate tööplaanid on kooli üldtööplaaniga seotud.

I kooliastmes tegeletakse peamiselt õpiharjumuste ja klassikollektiivi kujundamisega. Õpitakse arvestama kooli reeglitega, erinevates olukordades käituma üldtunnustatud norme järgides.

Olulisel kohal on õpikeskkonna organiseerimine ja igapäevase õpitegevuse planeerimine, meeskonnatöö oskuste kujundamine, loovuse arendamine, keskkonnateadlikkus, liikluskasvatus.

II kooliastmes suudab õpilane kooliga seotud õppimist teistest tegevustest eristada, planeerida koolivälisist tegevust, seada eesmärgid ja hinnata nende saavutamist. Oluliseks muutub klassi tegevuste ühine kavandamine ja läbiviimine, iseseisvuse kasvatamine. Õpetaja abiga kavandatakse pikemaajalisi ühiseid projekte (tervisekäitumine, heategevus, üritused läbivate teemade käsitlemiseks, õpimotivatsioon jmt). Olulisel kohal on tervislike eluviiside kujundamine.

III kooliastmes viiakse ellu pikemaajalisi projekte õpitu seostamiseks tavaeluga (tervisekäitumine, karjääriplaneerimine jmt), kujunevad välja uurimustöö läbiviimise oskused. Oluliseks muutuvad karjääri kavandamisega seonduvad tegevused, minakontseptsiooni kujunemine.

Vähemalt kord kooliaasta jooksul viiakse õpilase ja lapsevanemaga läbi arenguvestlus. Arenguvestluse käigus kirjeldatakse õpilase andeid, huvisid ja eelduseid, seniseid õnnestumisi ja edu. Arenguvestlusel analüüsitakse õpilase arengut ja toimetulekut tulenevalt õpilase individuaalsest eripärast ja õpilase, vanema või kooli poolt oluliseks peetavast (näiteks käitumine ja emotsionaalne seisund, hoiakud ja väärtushinnangud, motivatsioon, huvid, teadmised ja oskused). Arenguvestlusel antakse tagasisidet õppekava üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide, läbivate teemade eesmärkide, ainevaldkondlike eesmärkide ja ainealaste õpitulemuste kohta. Arenguvestlusel seatakse uued eesmärgid õppimisele ja õpetamisele, kavandatakse ühiselt võimalused/ettepanekud õpilase edasiseks arendamiseks. Arenguvestluse oluline osa on õpilase enesehindamine. Arenguvestluste vormi kujundab klassijuhataja õpilaste ealisi iseärasusi ja kooliastme eesmärgid arvestades. Arenguvestlustest teeb klassijuhataja kord aastas kokkuvõtte oma töö analüüsis.

Koolipere annab õpilasele igapäevaste tegevuste ja sündmuste käigus tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega. Meetmed õpilaste mõjutamiseks kirjeldatakse kooli kodukorras. Vajadusel rakendatakse psühholoogi või sotsiaalpedagoogi abi. Õpilasel on õigus saada õpiabi. Aineõpetaja, klassijuhataja või tugisüsteemi poolt võib õpilasele soovitada õpiabi pikemaks perioodiks, kui õpilasel esinevad raskused aine omandamisel.

Aineõpetajatel, klassijuhatajal ja lapsevanematel on õpilaste erivajadusi silmas pidades õigus teha ettepanekuid individuaalse õppekava või õpiabiplaani rakendamiseks. Õpilastele võimaldatakse aineõpetajatelt olümpiaadideks ja võistlusteks ettevalmistamisel juhendamist ja nõustamist.

Õppekava rakendumist toetavad tegevused

Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes, asutustes) ning virtuaalses õpikeskkonnas. Õppekäigud, õuesõpe, projektõpe jmt kirjeldatakse ainekavades. Osalemist projektides, olümpiaadidel ja võistlustel vaadeldakse õppe- ja kasvatustöö osana.

Olümpiaadidel, õpilasvõistlustel osalemine

Tundide ajast on lubatud õpilasi osalema piirkondlikel, üle-eestilistel ja rahvusvahelistel õpilasvõistlustel. Õpilastele võimaldatakse aineõpetajatelt olümpiaadideks ja võistlusteks ettevalmistamisel juhendamist ja nõustamist. Olümpiaadide eel on õpilasel õigus ettevalmistamiseks kasutada ühte õppepäeva. Klassijuhataja jälgib klassi õpilaste koormatust erinevate projektide, õppekäikudega klassikollektiivi kui terviku ja üksikisiku tasandil.

7. Hindamise korraldus

Hindamise korraldus ning õpilaste ja vanemate hinnetest ja hinnangutest teavitamise kord ning hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord on määratud kooli hindamisjuhendis.

8. Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus

Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase võimetele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks tuleb põhikoolis selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada diferentseeritud õpet.

Põhikool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde **õpiabi** raames.

Põhikool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse. Klassis viiakse kõigile õpilastele läbi karjääritestid ja antakse individuaalsed tagasisidet. Vähemalt kord aastas viiakse läbi lastevanemate üldkoosolek ja klassi lastevanemate koosolekud.

Põhikool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Vajaduse korral nõustab õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises sotsiaalpedagoog või psühholoog. Vastavalt vanemate soovidele ja koolitusvajadusele korraldab kool loenguid ja seminare lapsevanematele.

Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused on kirjeldatud aastaplaanides ning tehakse õpilasele teatavaks poolaasta algul. Õppetööst ja huvitegevusest teavitatakse vanemat kooli kodulehekülje, Stuudiumi ja õpilaspäeviku vahendusel.

Kehalises kasvatuses vabastatakse õpilane füüsilisest koormusest lapsevanema tõendi alusel. Õpilane on abiks õpetajale õppetunni läbiviimisel (võistluspaikade korrastamine, kohtunikutöö jms). Pikemaajalise vabastuse puhul asendatakse füüsiline koormus iseseisva uurimusliku tööga (referaadid, ülevaated kehakultuuri või tervise teemadel). Kui õpilane tegeleb süvitsi mingi kindla individuaalse tehnika arendamisega ja õppetöös tehtav ei toeta tema arengut, siis koostatakse õpilasele individuaalne õppekava aineõpetajat ja juhtkonda kaasates.

9. Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse alused

Hariduslike erivajadustega on õpilane, kelle eriline andekus, õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppes eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe ajas, õppesisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed kommunikatsioonid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid ja muu selline) või taotletavates õpitulemustes. Nende muudatuste tegemisse kaasatakse õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes

riikliku või kooli õppekavaga, tuleb muudatuste rakendamiseks koostada individuaalne õppekava.

Õpilase andekuse toetamiseks rakendatakse individuaalset õppekava (lisatunnid ja konsultatsioonid, tundides klassikaaslastest erineva õppeprogrammi läbimine vastavalt oma teadmiste ja oskuste tasemele, iseseisev õppimine, olümpiaadidel jt õpilasvõistlustel endast vanemate klasside õpilastega võistlemine jne).

Eesti keelest erineva emakeelega õpilasele võib õpilase vanema nõusolekul talle eesti keele õpet korraldada «Eesti keel teise keelena» ainekava alusel. Eestis vähem kui kolm aastat elanud õpilase puhul võib lapsevanema taotlusel loobuda B-võõrkeele õpest.

Välisriikidest ajutiselt Eestisse elama asunud laste vanemad saavad taotleda individuaalset õppekava, mille alusel kokkulepitud ulatuses võib õppetöö toimuda lisaks eesti keelele ka võõrkeeltes. Õppekava koostatakse koostöös õpilase ja lapsevanematega. Õpet kohandatakse teiste riikide haridussüsteemide taseme, nõuete ja vajadustega. Kõigile IÕK alusel õppivatele välismaalt tulnud õpilastele, uusmigrantidele tagatakse eesti keele õpe 2 tunni ulatuses nädalas. IÕK võib sisaldada võõrkeeles antavaid aine-, sh keeletunde. Kooliastme lõpueksamite sisu määratlemisel ja nende korraldamisel õpilase taset arvestavalt lähtutakse Eestis kehtivatest seadustest.

10. Karjääriteenuste korraldus

Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus. Põhikooli eesmärk on kujundada õpiharjumused kogu eluks. Karjääriteenuste korraldamise lähtealused:

- eakohasus;
- eneserefleksiooni toetamine;
- erinevate eluvaldkondade tutvustamine;
- koostöö vilistlaskonna- ja lapsevanematega;
- vabatahtliku tegevuse väärtustamine.

Karjääriplaneerimine põhikoolis on aineõpetuse osa ja eakohasust arvestades kajastub klassijuhataja töökavas.

KINNITATUD

Miina Härma Gümnaasium
Direktori käskkirjaga nr 90
21.06.2021

Tl. Kooli õppekava rakendamise, uuendamise ja täiendamise kord

Miina Härma Gümnaasiumi põhikoolis rakendatakse käesolevat õppekava järkjärgult. Õa 2021/2022 õpivad selle õppekava järgi 1.–6. klassi õpilased. Kogu põhikooli ulatuses hakkab õppekava kehtima õa 2024/2025.

Miina Härma Gümnaasiumi õppekava on kooli õppe- ja kasvatustöö keskne dokument, mida muudetakse ja täiendatakse vastavalt vajadusele, kuid mitte sagedamini kui kord õppeaastas. Õppekava muutmise algatab kooli juhtkond. Uut muudetud õppekava versiooni arutab õppenõukogu ja õppekava kinnitab kooli direktor. Regulaarselt muudetakse kooli õppekava üldosa neid punkte, mis on seotud kõrgemalseisvate organite määruste ja korraldustega, aga ka muudatustega koolisisestes õppetööd reguleerivates aktides.